

Energimarknadsinspektionen
forhandsreglering_el@ei.se
Ärendenummer 2024-102089

REMISSVAR TILL ENERGIMARKNADSINSPEKTIONEN OM INRIKTNING FÖR ELNÄTSREGLERING 2028–2031

Inledning

HSB Riksförbund tackar för möjligheten att svara på rubricerad remiss.

HSB är Sveriges största bostadskooperation med över 670 000 medlemmar och 4000 bostadsrättsföreningar. I över 100 år har HSB verkat för det goda boendet där vinsten går tillbaka till byggandet och förvaltningen av bostadsrättsföreningar.

HSB har alltid haft ambitionen att påverka samhällsutvecklingen i rätt riktning. Därför är våra klimatmål ambitiösa och HSBs nettoutsläpp ska vara noll i hela värdekedjan senast år 2040. För att säkerställa att våra klimatmål går hand i hand med vetenskapen har de antagits i enlighet med Science based target initiative.

Frågor om detta remissvar kan ställas till: Mikael Rosén, mikael.rosen@hsb.se

Med vänlig hälsning

Johan Nyhus
Förbundsordförande
HSB Riksförbund

FÖRÄNDRING AV KAPITALBAS

Ei:s förslag

Ei föreslår att:

- Anläggningarna värderas enligt en förmögenhetsbevarande princip, ett skifte från nuvarande kapacitetsbevarande princip.
- Att den ingående kapitalbasen värderas enligt en värdekonsistent metod, dvs att anläggningarna behåller värdet de har i nuvarande metod vid övergången till en förmögenhetsbevarande princip.
- En real kapitalkostnadsmetod ska tillämpas och kapitalbasen ska prisjusteras med allmänt index (KPI) istället för sektorsspecifikt index från och med beräkning av kapitalkostnaderna för första halvåret 2028.

HSB:s synpunkter

HSB **välkomnar** att Ei i inriktningen föreslår att framtida investeringar ska värderas enligt en förmögenhetsbevarande princip. Däremot föreslår Ei att den befintliga kapitalbasen ska behålla sitt värde, och således överföras till det nya systemet enligt en så kallad värdekonsistent metod, något HSB **starkt invänder** emot.

En övergång till värdering av elnät med förmögenhetsbevarande princip är helt i enlighet med EU-rättens krav på att avgifter ska spegla faktiska kostnader och är dessutom en värderingsprincip som redan används inom stora delar av EU.

Den nuvarande värderingsprincipen har under alla år den tillämpats medfört en övervärdering av tillgångar på grund av att det sektorsspecifika index som använts konstant överstigit det generella prisindex som använts för att beräkna den reala kalkylräntan vilket innebär att om man väljer att tillämpa en så kallad värdekonsistent metod i samband med övergången till förmögenhetsbevarande värderingsprincip kommer denna övervärdering av elnäten att existera för lång tid framöver. Enligt Merlin & Metis (2025)¹ avtar skillnaden mycket långsamt och försvinner först efter 2050.

Överrullning / särskilt investeringsutrymme

Regeringens förslag att tillåta fortsatt överrullning av outnyttjat investeringsutrymme innebär en tydlig risk för dubbel ersättning. Det gör att elnätsföretag kan få fortsatt avkastning på redan beviljat utrymme, samtidigt som äldre tillgångar ligger kvar med för höga värden i kapitalbasen. Detta förstärker den överkompensation som redan finns och kan leda till oskäliga nätavgifter under lång tid. Kommande reglering bör därför inte tillåta överrullning.

Angående bedömning av modellen i sin helhet

Ei anser att modellen bör bedömas i sin helhet, där låg kalkylränta balanserar hög kapitalbas. HSB är inte eniga med Ei om detta. Varje del av modellen måste kunna motiveras och stå på

¹ Merlin & Metis (2025). Olika metoder för kapitalkostnadsberäkning lokal- och regionnätbolag 2028–2050.

egna ben eftersom det finns en risk att enskilda komponenter prövas separat i domstol. Detta har skett tidigare. Det är därför centralt att varje komponent i regleringen håller regulatoriskt och juridiskt.

Sammanfattning kring kapitalbas

HSB tillstyrker införandet av en förmögenhetsbevarande metod för värdering av tillkommande investeringar från 2028.

HSB avstyrker en värdekonsistent metod för övergång till förmögenhetsbevarande kapitalvärdering.

HSB föreslår att övergången sker metodkonsistent, vilket innebär att även den befintliga kapitalbasen omvärderas enligt den nya principen.

HSB avstyrker fortsatt tillämpning av överrullning av särskilt investeringsutrymme.

HSB avstyrker att Ei:s modell ska bedömas som en helhet där kalkylräntan kompenserar en fortsatt övervärderad kapitalbas; varje del måste kunna motiveras självständigt och hålla juridiskt.

KALKYLRÄNTA

Ei:s förslag

Ei föreslår att man även fortsättningsvis använder sig av WACC & CAPM, real kalkylränta samt att parametervärden inte uppdateras under reglerperioden. Den förändring man avser att göra är att enskilda parametrar enligt förslaget skall skattas utifrån historik med en åttaårig tidsperiod.

HSB:s synpunkter

HSB har inga direkta synpunkter på förslaget men vill framföra att det är viktigt att kalkylräntan behöver uppvisa en stabilitet och förutsägbarhet. Den måste också avspegla det faktum att det här handlar om en verksamhet som är monopolbaserad och har säkrade/reglerade intäktsramar. Därmed kan verksamheten bedrivas med låg risk vilket som sagt bör avspeglas i nivån på kalkylräntan.

ANSLUTNINGSAVGIFTER

Ei:s förslag

Ei föreslår att avkastning från anläggningar vars investeringsutgifter täcks av anslutningsavgifter dras av från intäktsramen.

HSB:s synpunkter

HSB **tillstyrker** Ei:s förslag att avdrag på intäktsramen ska göras för anläggningar vars investeringsutgifter helt eller delvis täcks av anslutningsavgifter. Det är i stort i enlighet med hur det görs inom övriga EU och avspeglar nätföretagens kostnader på ett bättre sätt. Nuvarande

reglering leder till att nätföretagens kostnader inte avspeglas i intäktsramen, vilket kan leda till att kunderna betalar oskäliga nätavgifter.

INCITAMENT FÖR KOSTNADSEFFEKTIVITET OCH ÖVRIGA INCITAMENT

En framtida regleringsmodell bör inte enbart premiera kapitalkostnader utan även premiera kostnadseffektivitet. Regleringen bör därför skapa och premiera drivkrafter för att välja tekniska eller systemmässiga lösningar som minskar behovet av konventionell nätutbyggnad exempelvis flexibilitetstjänster, lokal lagring och smart styrning.